

BURTŅIEKU

7. (9) 1991

BURTŅIEKU PAGASTA IZDEVUMS

VĒSTIS

let valā Mērnīeku laiki

20. jūnijā beidzās zemes pieteikumu pieņemšana. Minētais datums attiecas vairāk uz mantiniekiem, kuri pretendē uz bijušo tēva /vectēva/, mātes /vecāsmātes/ zemi. Pēc 20. jūnija bijušie īpašnieki zaudē priekšrocības attiecībā pret citiem pieprasītājiem. Zemes pieprasījumu pieņemšana turpinās. Vai visi zemes pieprasītāji izturējušies nopietni? Jāsaka, ka nē. Sevišķi to var teikt par personīgo palīgsaimniecību pieprasītājiem. Izpildot anketu, nav norādīta adrese. Līdzīgi kā A.ČEHOVA stāstā, kad zēns raksta: "Uz ciemu vectētiņam", vai kā kādā dziesmā dzied "naš adres Sovetskij Sojuz".

Norādot vēlamu zemes platību, raksta tikai kopplatību. Bet kā to atšifrēt? Ko cilvēks vēlas? Piemēram 4 ha purvu, mežu, pļavas vai aramzemes. Pretendenti uz zemnieku vai amatnieku saimniecību pret pieteikumiem izturējušies daudz nopietnāk. Lai gan ir arī kuriozi. Vispār nezina, kā sauc mājas un kurā pagasta stūrī tās atrodas.

Daudz šķēpu vēl tiks lauzts: kurš ir īstais mantinieks. Māsas un brāļi nevar vienoties, kurš apsaimniekos saimniecību. Daudz palīdzēt varētu arhīva izziņas, bet noslogotības dēļ izziņas var saņemt tikai pēc 6-12 mēnešiem. Problēmu netrūkst.

Pagasta valdes priekšsēdētājs
Uldis MĀRTIŅSONS

Pagasta valde informē:

09. jūlijā notika pagasta pašvaldības reorganizācija. Likvidēta pagasta izpildkomiteja. Tās vietā izveidota valde 7 cilvēku sastāvā:

1. Ilze BERKLAVA - VZA "Burtņieki" galvenā grāmatvede,
2. Arvīds DAUGULIS - VZA "Burtņieki" galvenais enerģētiķis,
3. Jānis JURĀŠS - VZA "Burtņieki" direktors,
4. Anatolijs KINDZULIS - Burtņieku 9-gad. skolas skolotājs,
5. Uldis MĀRTIŅSONS - pagasta TDP priekšsēdētājs,
6. Uldis MILLERS - Burtņieku 9-gad. skolas direktors,
7. Zenta SKRASTIŅA - VZA "Burtņieki" agronome-daiļdārzniece.

Par pagasta padomes priekšsēdētāju /pagasta vecāko/ ievēlēts Uldis MĀRTIŅSONS, viņa vietnieks Arvīds DAUGULIS. Par sekretāri iecelta Vita VĪTOLA.

Burtņieku pagasta valdē var iegādāties izdevumu "Latvijas ceļu karte". Cena 55,- rbl.

"Latvijas ceļu karte" ir atkārtots izdevums. Tas ir identisks 1940. gadā iznākušajām kartēm. Bez izmaiņas tiek piedāvāts gan pirmizdevuma tekstuālais materiāls un tā izkārtojums, gan pašas kartes.

Apzināsim Burtnieku vēsturi un savu vietu tajā

— Laimonis ZĀLĪTIS —

Burtnieku novads, tāpat kā citi Latvijā, ar tajos dzīvojošām latvju un lībju ciltīm gadsimtu gaitā pārdzīvojuši daudzu kaimiņvalstu iebrukumus un okupācijas.

13. g.s. ar Romas pāvesta svētību vācu krustneši pakļauj vietējās ciltis, izveidojot sv. Māras jeb Livonijas valsti. 1561.g., Livonijas karam beidzoties, Vidzemi iegūst poļi.

1621.g. Zviedru karalis Gustavs Ādolfs okupē Vidzemi, bet karaļa Kārļa XI laikā, /kurš tiek saukts par zemnieku karali/ Vidzemē tiek ierobežotas muižnieku patvarības. Izdara zemes mērīšanu un vērtēšanu, lai taisnīgi noteiktu zemnieku nodevas un klaūšas. Tauta šo periodu atceras kā "gaišos zviedru laikus".

17. g.s. beigās "logu uz Eiropu" izcērt Krievijas impērija Pētera I vadībā. Ilgajos kara gados, bada un mēra postītā tauta vājināta, zviedru karalis sakauts, līksmo krievu karapulki. Sākas drūmi gadi. Krievu impērijas aizsegā vācu baroni ar zemniekiem rīkojas kā ar savu īpašumu. Mācītājs Hupelis 18. g.s. raksta: "Šeit cilvēki ir lētāki kā nēģeru Amerikā!"

Vēsture māca, ka neviena impērija nav mūžīga. Pēc 200 gadu krievu un 700 gadu vācu jūga latviešu strēlnieki Oktobra apvērsuma laikā palīdz sagraut Krievijas impēriju. Atbrīvošanās cīņās tiek padzīti gan vācu, gan padomju spēki.

1920. g. 11. augustā Rīgā parakstīts Latvijas un Padomju Krievijas miera līgums.

Taču 1940. gadā negausīgās iekarotājvalstis Vācija un Padomju Savienība, sadalot Eiropu, 1941.g. 17. jūnijā pakļauj Latviju padomju okupācijai. Sākas latvju tautas mērķtiecīgi iznīdēšanas gadi.

Latvijas brīvvalsts laikā notika strauja nacionālās kultūras un pašapziņas izaugsme, kultūrvēsturisko objektu apzināšana. Šis darbs jāturpina šodien. Jo pēc 2. pasaules kara padomju vara darīja visu, lai iznīdētu nacionālo pašapziņu, noklusētu latviešu zinātnieku, rakstnieku u.c. darbus.

Gadsimtu gaitā arī Burtnieku novada skaistajā dabas vidē tikuši izveidoti daudzi kultūrvēsturiski objekti, kuru saglabāšanā jāņem dalība ikvienam domājošam burtniecietim.

1. Burtnieku muižas centrs ar parku.
2. Briedes krogs.
3. Mācītājmuižas komplekss un Burtnieku ev. lut. baznīca.
4. Dzirnava u.c.

I Burtnieku muižas centrs izveidots Burtnieku ezera krastā. Te Senlatviešu pilskalna vietā 13. g.s. Zobenbrāļu ordenis uzceļ akmens pili ar aizsardzības vaļņiem, kas pastāv līdz 1560. gadam, kad krievu ķeizars Ivans Briesmīgais sakauj Livonijas karaspēku pie Ērģemes un noposta Vidzemes pils. Burtniekos saglabājusies, kā vēsture liecina, viena pils pagalma mūra siena.

1969. g. uz 2. pasaules karā nodedzinātās ēkas /kur Latvijas brīvvalsts laikā tika ierīkota 2-gadīgā lauksaimniecības skola/ pamatiem dir. Rihtera laikā tika uzcelta tagadējā Burtnieku saimniecības administratīvā ēka ar kultūras namu /toreiz vienu no pirmajiem un plašākajiem republikā/.

Pie pils 19. g.s. barona Šrēdera laikā izveidots parks ar dīķu kaskādi, retu koku stādījumiem, vienlaidus granīta blūķu kāpnēm, strūklaku u.c. Gan pirms, gan pēc kara gados, neraugoties uz saimniecības direktoru maiņu, parks ticis vērtēts un kopts iespēju robežās, tādējādi kļūstot par vienu no labāk saglabātajiem parkiem Latvijā. /Vienīgi dir. Orlovs ielika pamatus savai personīgajai mājai pašā parka vidū, bet bija spiests atvadīties gan no amata, gan neuzceltās mājas/.

Jāatceras Bērziņu tēvs, kurš līdz 60. gadiem parka celīņus turēja teicamā kārtībā.

Sākot ar 1976. gadu p/s Burtnieki savos štatos atļaujas turēt daiļdārznieci Z. Skrastiņu /toreiz dir. Zālītīm pārķāpjot pastāvošos likumus - red. piez./ . Sākas parka regulāra izveide un kopšana, iesaistot gan algotus darbiniekus, gan 9-gadīgo skolu, gan Dārzkopju-biškopju b-bu un visus ciema ļaudis, kas prot novērtēt parka kultūrvēsturisko nozīmi.

Darbs tiek veikts plānveidīgi. Iztīrīti dīķi, parks norobežots no saimniecības centra dzīvojamā sektora, jauncelāmās dzīvojamās ēkas attālinātas u.t.t.

Ekskursantu simti jūsmo par Burtnieku parka zaļo skaistumu un saņemtību, bet pārbraukuši savā pusē netiek tālāk par nopūtām. Daudz vēl nesakoptības mūsu Latvijā un arī ap mūsu mājām, diemžēl.

Parka dominante strūklaka "Gadalaiki", šā gadsimta sākumā atlieta Rīgā skulptora Folca darbnīcā alumīnija un cinka sakausējumā. 100 gadus lējums nolietojies. Patreiz skulptūru restaurē. Tā atrodas Mākslas Akadēmijai nodotajā Kārļa Zemdegas darbnīcā, kur to atlies meistars A. Jansons no z/a Burtnieki sarūpētām 2 t bronzas.

Burtnieku centra vēsturiskumu saglabā muižas ēkas to pirmatnējā izskatā bez pārbūvēm un piebūvēm. 1980. gadā saimniecība veica ēku restaurāciju. Varam skatīt 1) pārvaldnieka māju, 2) mežsarga māju, 3) amatnieku māju, 4) četras kalpu mājas, 5) zirgu kūti un ratnīcu, 6) četras klētis.

/turpmāk vēl/

Pirmās starptautiskās

Jaukajā Burtnieku ezermalā, skaisti noformētajā, plašajā sacīkšu laukumā 27. un 28. jūlija saulainajās dienās rosījās staltos zirgos sēdoši, krāsainos tērpos ģērbti, latviešu, igauņu, krievu, baltkrievu un poļu valodās runājošie jātnieki. Tur risinājās Burtnieku tradicionālās jātnieku sacīkstes, - divdesmitceturtais kopš 1967. gada, kad darbību uzsāka sporta sekcija. Līdz šim skatītājiem bija iepazīt ne vien savu rajonu, bet arī visas Latvijas un tās kaimiņrepubliku jātnieku meistarību. Šoreiz kad dalībnieku pulku papildināja arī viesi no Polijas, var teikt, ka Burtnieku sacīkstes kļuvas starptautiskas. Tas viesi cerības uz ļoti interesantu Latvijas jātnieku sportam un zirgkopības attīstībai noderīgu kontaktu izveidošanos.

Sacīkstes bija pulcējušas kopskaitā 70 dalībniekus ar 82 zirgiem no Igaunijas, Polijas, Baltkrievijas, Rīgas, Jelgavas, no septiņiem Latvijas rajoniem. Pēdējo skaitā - Valmieras rajona kopsaimniecības "Kocēni" un "Vārpa", un, protams, krietns skaits VZA "Burtnieki" sportistu. Sacīkstes vadīja Latvijas autoritatīvākais tiesnesis, jātnieku sporta federācijas priekšsēdētājs Leonards SIŅAVSKIS. Sacīkšu gaitā dalībnieki veica veselu virkni dažāda smaguma šķēršļoto maršrutu. Katrs varēja izvēlēties savai un sava zirga sagatavotības pakāpei atbilstošākos.

Atzīmējot burtnieciešus, vidējās klases maršrutu bez kļūdām veica Reinis JURASS uz Filipīnas, viņa laiks 57,9 sek., II vieta

Smagās B klases šķēršļu pārvarēšanā - II vietā Edvīns BULS ar Fanzu, 4 s.p., 66,8 sek., III vietā Andris ZARIŅŠ ar Senu, 4 s.p., 70,5 sek

Vissmagākajā - A klases parkūrā ar džokeri rajona sportistu vidū I vieta Edvīnam BULAM ar Fanzu, 400 punkti.

Sacīkšu noslēgumā vārds tika dots jauniešiem. Vidējās klases parkūra 2 fāzēs pirmajā strijniekā iekļuva arī Edvīns BULS ar Fanzu.

Vieglajā klasē Burtnieku jaunajiem jātniekiem - I vietā Zintis ČAČKA ar Fanzu, II vietā Aija ZIEMANE ar Golfu, III vietā Selga OSE ar Fruktozi. Tie visi parkūru veica bez kļūdām. Vietu izšķīra laiks,

Sacīkstes beidzās ar noslēguma parādi un uzvarētāju apbalvošanu.

Republikas kategorijas tiesnesis Vilis STUKULS

Klusajā Kapu Kalnā ...

Katru gadu vasaras pilnbrieda laikā jūlija pēdējā svētdienā Burtniekos atzīmējam mirušo piemiņas dienu. Šogad tas bija 28. jūlijā. Šajā sakarībā gribu pateikt dažus vārdus par gatavošanos šai dienai un svētku norisi.

Lai būtū svētku sajūta, ir jābūt visam sakoptam. Tāpēc sestdien, 27. jūlijā bija izziņota talka baznīcas un abu kapsētu sakopšanai. Šādas talkas tika organizētas arī iepriekšējos gados. Toreiz talcinieku bija daudz. Bet šogad? - Sāpīgi ...

Nevaru pateikt par veco kapsētu, jo tur nebiju. Bet jaunajā kapsētā strādājām tikai daži cilvēki. Gribu izteikt atzinību Edmundam TAUBEM, Jevgeņijam PEROVAM, Imartam VILNIM. Kapos bija diezgan daudz cilvēku, taču viņi apkopa savus kapus, bet kopējā darbā nepiedalījās.

Arī pie baznīcas un tās apkārtnes uzkopšanas bija ļoti maz cilvēku. Atzinība Martai LIEPIŅAI, Nadīnai RATNIECEI, Laimonim ZĀLĪTIM, Aldim KALCENAVAM, Vilim DRILLIM, Vallijai un Edmundam OZOLIŅIEM, Antrai KRA-SOVSKAI un citiem. Taču arī viņiem vieniem nebija iespējams visu paveikt.

Kur te cēlonis? - Varbūt nepareizi bija tas, ka talka bija svētku sestdienā. Šajā dienā jāsakopj kapi. Uz kapu svētkiem brauc tuvi un tāli ciemiņi. Tātad darbi savās mājās. Tāpēc, domāju, talku vajadzētu organizēt kādu nedēļu iepriekš.

Otrs iemesls, iespējams, bija tas, ka šajā dienā Burtniekos tika organizēti vairāki citi pasākumi. Bija ziņots par Bērņības svētkiem 27. jūlijā. Tad jāšanas sporta sacensības. Domāju, ka Kapu svētku reizē nevajadzētu rīkot plaša mēroga sarīkojumus.

Patīkami bija tas, ka kapi bija skaisti apkopti. Prieks, ka mūsu avīzes 5. Nr. ievietotais skolotājas Vēsma ZĀLĪTES aicinājums uzkopt kapus bija guvis atbalsi, un vairākas kapu vietas, kas iepriekšējos gados bija neapkoptas, tagad bija glītas.

Tāpat liela pateicība pagasta un VZA "Burtnieki" vadībai, kas jau iepriekš bija noorganizējuši atkritumu aizvešanu un grants atvešanu. Tikai lūgums iedzīvotājiem - atkritumus mest tikai norādītajās vietās, bet ne kapsētas iekšpusē.

Pārdomu pilni bija mācītāja Jura JOSTIŅA teiktie vārdi. Aizkustinošs bija brīdis, kad pieminēja pēdējā gadā mirušos. Mēs, kas bijām šeit, jutāmies garīgi stiprināti.

Dusiet saldi jūs, mūsu mīlie! Mēs atnāksim atkal pie jums ar ziediem rokās. Un oktobrī pulcēsimies visi kopā Svecišu vakarā!

Valija MEIRĒNA

SLUDINĀJUMI/REKLĀMA

BURTNIEKU estrādē

10. augustā pl. 19.00 Cēsu tautas teātris
Jānis AKURATERS "Pieci vēji". Tautas komēdija 2 daļās.
Pēc izrādes dejas.

18. augustā-Limbažu tautas teātris-
"Ar dievu pie zemes".

Burtnieku sakaru nodaļai darbam Zvārtes, Švākas iecirknī vajadzīgs

PASTNIEKS

Pieteikties sakaru nodaļā personīgi vai pa tel. 56484

IBV

Redkolēģija: Ādolfs JUSTS, Ilga LIEPIŅA, Valija MEIRĒNA, Vita VĪTOLA,
Vēsma ZĀLĪTE, Elga ZARIŅA - atbildīgā par izdevumu.
Mat. 250 eks. Adrese: Burtnieku pagasta valde, tel. 56543